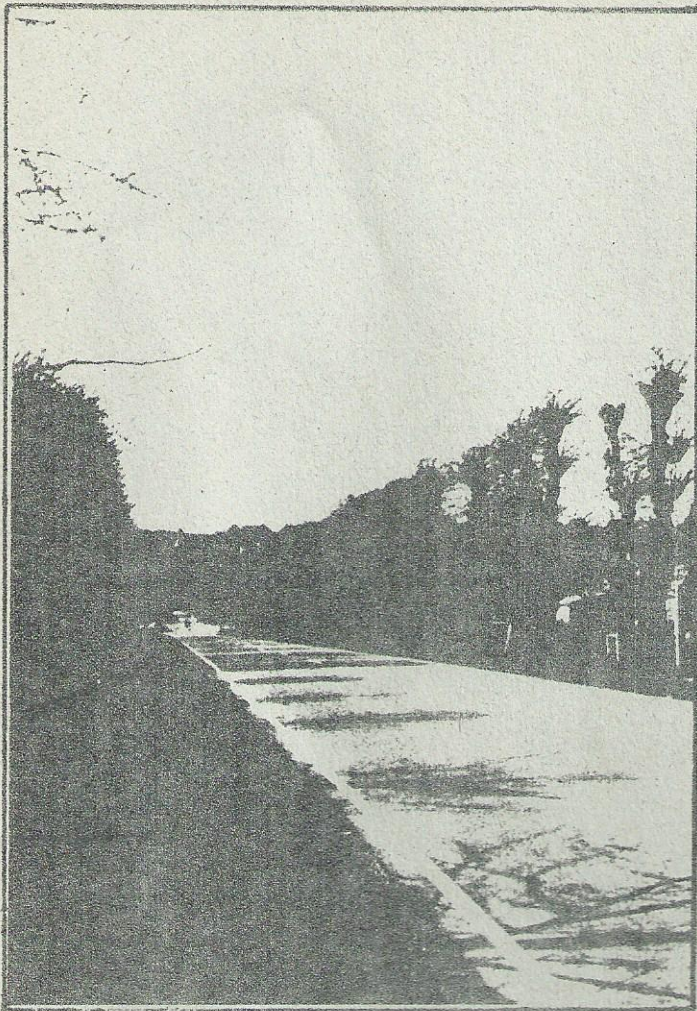

Wijnandsrade

'n laan met 281 linden

(Limburgs Dagblad 13 maart 1963)

„OPDOOI”, geven borden langs de kant van de straatweg aan. Moeizaam voorthobbelend baant de auto zich een weg over knobbels als molshopen. Stukken straat zijn uit elkaar gesprongen alsof er de schurft onder zit. De ene weg na de andere wordt melaats. Iemand die 's morgens de deur uitgaat over de bekende wegen vindt 's avonds bij terugkomst dezelfde wegen afgesloten. Hij moet omweg na omweg maken om tot de bevinding te komen dat 't overal even slecht is.

De winter woedt voort ondergronds. 't Zwoert en 't eiert daaronder. De mooiste wegen zijn ziek en de naam van de ziekte is opdooi. Eens te meer ervaren we dat de elementen sterker zijn dan 't stevigste mensenwerk.

BUSSEN laten hele karavanken linden leggen en zoeken tegelijk hun weg over de meest gevaarlijke wegen. Mensen die gewend waren elke morgen de bus voor hun deur te vinden moeten naar andere vervoermiddelen overtuigd of zich de moeite getroosten van 't dorp wandeling naar de nieuwe bushalte. Hele dorpen die enkel en alleen via de bus verbinding hadden met de rest van de wereld zijn als 't ware geleidend geraakt. De opdooi van wegen is de schuldige. Wijnandsrade heeft eenzelfde lot als veel andere dorpen. De bus rijdt sinds kort het dorp. De route van lijn 8 loopt via Beemmelien naar Helebroek en vandaar naar Nutt. Dat wil zeggen dat de eigenlijke route door 't dorp niet meer bestaat. Ook Swier moet 't zonder busdienst stellen. Hele gebuchten vallen terug in 'n prehistorische toestand.

Voor wie ervan houdt is het nu rustiger dan ooit in deze dorpen. 't Verkeer is tot 'n minimum teruggebracht. Dit land vooral Beemmelien, Swier, Wijnandsrade en Wousterade is altijd al stil geweest. Des avonds kan men in de verte de rookende schoorstenen van de mijn zien. Maar elk geluid is ver 't bereikt deze gebuchten niet.

Een van deze parels van dit gebied is de alleé in Wijnandsrade, misschien wel de mooiste openbare laan van van Limburg. Men kan haar nu op z'n gemak gaan bekijken.

WIJNANDSRADE heeft 'n kasteel, 'n groot en machtig kasteel, met vijvers en grachten er omheen. Maar het mooiste van dit kasteel is de alleé die er op 'n afstand van honderden meters naar toe loopt. En zoals deze alleé 't mooiste is van heel 't kasteel, zo is ze ook meteen het mooiste van heel 't dorp. Want deze laan is de gewone verbindingsweg tussen Swier en Wijnandsrade. Alle verkeer van Heerleen naar dit dorp dat de binnenweg neemt komt door deze geweldige laan die reeds begint als er nog geen kasteel in zicht is.

De kinderen op school leren het zodat ze 't jaren nadien nog weten: 281 linden tellt deze laan. Men komt aan uit Swier, staat rechts af in de richting van Wijnandsrade langs 'n grote boerenhoeve en ziet zich na de eerste bocht van de weg reeds omgeven door linden die geknipt als kandelelaars u begeleiden. Pas bij de tweede bocht rijdt u rechtstreeks aan op 't kasteel. Van hier tot aan de kasteelpoort is 't 'n geweldig alleé. Staan de linden eerst dicht op de kant van de weg, op 'n gegeven moment stappen ze een tredje achteruit en wordt de laan breder. En altijd in de

verte ziet u de grote kasteelpoort die overdag open staat en waar soms 'n beerenkar doorheen rijdt.

„GA ZE maar tellen”, zei me iemand van 't dorp. Maar dat heb ik niet gedaan. Ik heb blindelings vertrouwd op de nog aanwezige schoolkennis van de man die ik 't vroeg. Ik zei: „Er is één linde kapot, daar steekt alleen nog maar 'n stomp boven de grond. Hebt u die óók meegeteld?”. „Dat weet ik waarempel niet” zei hij. „Ik weet alleen wat de juffrouw op school me indertijd verteld heeft”. En daar bleef het bij.

Ik ben er wel twee keer gaan kijken diezelfde dag nog. Er werd namelijk twijfel uitgesproken door iemand of 't wel linden zouden zijn. „'t Zijn knotwilgen”, beweerde de man die overigens niet van 't dorp was. Daarom ben ik naderhand nog 'ns gaan kijken. Ze lijken inderdaad verdacht veel op knotwilgen omdat ze mooi gekapt zijn en zo kaal zijn als knotwilgen dat kunnen, en 'n beetje gekortwikt erbij staan.

„Wij noemen 't de Lingelei”, zei de man van 't dorp, en daarmee kwam 'n eind aan alle discussie. Een heel dorp kan niet falen, en als ze daar zeggen dat 't linden zijn, dan kan zelfs de bovenmeester er geen knotwilgen van maken.

ZEVENARMIGE kandelelaars lijken die bomen, aan elkaar gerijd langs beide kanten van die weg die recht naar 't sprookje voert. 't is alsof ze ten rijdans genood elkaar bij de handen vasthouden en ze u vergezellen op weg naar 't sprookjeskasteel. In de kale maart-lucht staan ze zwart en donker, maar straks komen de knoppen en botten ze uit en is 't alsof ze bruidskleren aantrekken.

Ik heb ze gisteren gezien toen de maan door de wolken joeg. Groot en geweldig was de hemel daarboven en 't was alsof apokalyptische ruiters op weg waren naar een of ander kasteeleel. Ver en standvastig binneden stonden de linden: 'n schare sterke mannen, in dichte rijen op elkaar gedroegen alsof ze 't dorp wilde beschermen.

Maar als de zon schijnt is 't er feestelijk. Langs alsmaar bomen gaat 't op kasteel Wijnandsrade toe. Ze laten u niet meer los totdat u over de brug van 't kasteel gegaan bent of de weg naar 't dorp hebt gekozen. Maar dan weet u ook dat u er bent, na zoveel eerbetoen.